

1 Čo v praxi znamená právny pojem „rodičovské práva a povinnosti“? Aké sú práva a povinnosti nositeľa rodičovskej zodpovednosti?

Vo Francúzsku sa výkon rodičovských práv a povinností definuje ako súhrn práv a povinností, ktorých účelom je chrániť záujem dieťaťa.

Rodičovské práva a povinnosti vykonávajú rodičia až do dosiahnutia plnoletosti dieťaťa alebo vyhlásenia dieťaťa za plnoleté.

Rodičia majú povinnosť chrániť dieťa z hľadiska jeho bezpečnosti, zdravia a morálky, zabezpečovať jeho výchovu a umožňovať jeho vývin s náležitým rešpektom voči jeho osobe.

Rodičom prináleží určiť miesto obvyklého bydliska dieťaťa, najmä ak žijú oddelene. Musia mu zabezpečiť bývanie a ak mu ho nemôžu zabezpečiť, musia dieťa zveriť tretej osobe.

Otec a matka majú právo a povinnosť dohľadu a musia dohliadať na dieťa a každý deň sa oň starať. Môžu vymedziť či dokonca zakázať vzťahy dieťaťa s tretími osobami s ohľadom na jeho vek. Musia dodržiavať právo dieťaťa na udržiavanie osobných vzťahov s jeho starými rodičmi.

Rodičia musia zabezpečiť výchovu dieťaťa: vzdelávanie, odborné vzdelávanie, morálku, občiansky život atď. Rodičom prináleží rozhodnúť o jeho náboženskej orientácii s rešpektom voči jeho osobe. Rodičia rozhodujú o zdravotnej starostlivosti, ktorá sa má ich dieťaťu poskytnúť.

Ihneď po nadobudnutí rodičovských práv a povinností sa otec a matka stávajú aj zákonnými zástupcami svojich detí a v tejto súvislosti sú zodpovední za ich zastupovanie vo všetkých úkonoch občianskeho života a za spravovanie ich majetku.

Bez ohľadu na to, či rodič vykonáva alebo nevykonáva rodičovské práva a povinnosti, musí každý z rodičov prispievať na výživu a vzdelávanie detí podľa svojich finančných zdrojov a potrieb dieťaťa.

2 Kto má spravidla rodičovské práva a povinnosti voči dieťaťu?

Rodičovské práva a povinnosti vykonávajú obidvaja rodičia podľa zásady rovnosti. Pojem rodičovská autorita zanikol vo Francúzsku v roku 1970.

Rozlišuje sa medzi osobou, ktorá je nositeľom rodičovských práv a povinností, a osobou, ktorá vykonáva rodičovské práva a povinnosti. Rodič môže byť nositeľom rodičovských práv a povinností bez toho, aby ich vykonával.

V zásade vykonávajú rodičovské práva a povinnosti obidvaja rodičia spoločne okrem prípadu neskorého uznania rodičovstva viac ako jeden rok po narodení dieťaťa (v takomto prípade umožňuje vykonávať rodičovské práva a povinnosti spoločne len spoločné vyhlásenie pred súdom alebo rozhodnutie sudcu pre rodinné záležitosti). Môže sa teda stať, že rodičovské práva a povinnosti vykonáva len matka, ale v zásade majú obidvaja rodičia vykonávať rodičovské práva a povinnosti spoločne.

Otec a matka, ktorí vykonávajú rodičovské práva a povinnosti voči dieťaťu spoločne, musia spoločne prijímať všetky dôležité rozhodnutia, ktoré sa týkajú dieťaťa (odsťahovanie, zmena školského zariadenia, chirurgická operácia ...).

Ak je jeden z rodičov nositeľom rodičovských práv a povinností bez toho, aby ich vykonával, musí byť informovaný o dôležitých rozhodnutiach, ktoré prijal druhý rodič, aby sa uplatnilo jeho právo a povinnosť „dohľadu“. Musí byť informovaný, aby mohol v prípade vážnej situácie prípadne varovať oddelenie sociálnych vecí alebo sudcu. Má vždy povinnosť prispievať na výživu a výchovu dieťaťa, a teda môže byť povinný platiť výživné. Sudca môže stanoviť spoločný výkon alebo výlučný výkon rodičovských práv a povinností.

3 Ak rodičia nie sú schopní alebo ochotní vykonávať rodičovské práva a povinnosti voči svojim deťom, môže tým byť namiesto nich poverená iná osoba?

Ak sa rodičia nemôžu dočasne starať o svoje deti, môžu ich zveriť tretej osobe. Môžu tiež požiadať sudcu, aby sa výkon rodičovských práv a povinností zveril tejto tretej osobe. Zverenie tak bude dobrovoľné.

Ak rodičia ohrozia svoje dieťa, sudca pre deti, na ktorý sa obrátili rodičia spoločne alebo jeden z rodičov, osoba, ktorej bolo dieťa zverené, poručník maloletého alebo samotný maloletý alebo prokurátor republiky, môže nariadiť jeho umiestnenie a zveriť ho buď tretej osobe, alebo oddeleniam sociálnej pomoci pre deti (*Aide Sociale à l'Enfance*) pod dohľadom predsedu zastupiteľstva departementu (*Conseil départemental*).

V prípade zjavného nezájmu alebo ak rodičia nemôžu vykonávať všetky rodičovské práva a povinnosti alebo ich časť, sa spravidla súkromná osoba, zariadenie alebo oddelenie sociálnej pomoci pre deti v danom departemente, ktoré prijala dieťa, alebo rodinný príslušník môže obrátiť na sudcu, aby jej/mu bol úplne alebo čiastočne zverený výkon rodičovských práv a povinností. Niekedy sa hovorí o nútenom zverení výkonu rodičovských práv a povinností.

Ak ide o rodičov, na ktorých sa vzťahuje ochranné opatrenie (napríklad poručníctvo alebo opatrovníctvo), títo rodičia nie sú v zásade zbavení výkonu rodičovských práv a povinností. V niektorých situáciách, ak sú splnené podmienky, však môže dôjsť k zvereniu výkonu rodičovských práv a povinností alebo k poručníctvu v prospech dieťaťa.

Ak rodičia zomreli alebo sú zbavení výkonu rodičovských práv a povinností (najmä v prípade nezvestného rodiča alebo rodiča, ktorý nie je schopný vyjadriť svoju vôľu), začne sa konanie o poručníctve a menuje sa rodinná rada. Rodinná rada pozostáva najmenej zo štyroch osôb vybraných s ohľadom na záujem dieťaťa, z ktorých sa vyberie poručník a spoluporučník. Na opatrenie týkajúce sa poručníctva dohliada sudca pre rodinné záležitosti, ktorý vykonáva funkcie sudcu pre poručníkov maloletých osôb.

Výkon rodičovských práv a povinností je funkcia verejného poriadku. Ide o nedisponibilné právo. Rodičia sa ho nemôžu vzdať.

Pokiaľ ide o výkon rodičovských práv a povinností, rodičia môžu predkladať niektoré žiadosti alebo rozhodnúť o výlučnom výkone rodičovských práv a povinností jedným z rodičov, avšak v súlade so záujmom dieťaťa.

Ak sa nedohodnú, o výkone rodičovských práv a povinností rozhodne sudca. Na zverenie výkonu rodičovských práv a povinností tretej osobe sa vždy vzťahuje kontrola sudcom.

4 Ako sa ustanovujú budúce rodičovské práva a povinnosti v prípade, že sa rodičia rozvedú alebo žijú oddelene?

Rozluka rodičov nemá vplyv na pravidlá pripadnutia výkonu rodičovských práv a povinností. Obidvaja sa naďalej musia starať o deti a spoločne prijímať rozhodnutia v záujme detí.

Ak nedospejú k dohode, sudca pre rodinné záležitosti v rámci konania o rozvod manželstva alebo konania o výkone rodičovských práv a povinností stanoví podmienky výkonu rodičovských práv a povinností, pričom zoberie do úvahy:

1. prax, ktorú rodičia vykonávali v minulosti, alebo dohody, ktoré mohli v minulosti uzavrieť;
2. city, ktoré prejaví maloleté dieťa počas výsluchu pred sudcom;
3. schopnosť každého z rodičov prevziať svoje povinnosti a dodržiavať práva druhého rodiča;

4. výsledok prípadne vykonaných znaleckých posudkov s ohľadom najmä na vek dieťaťa;
5. informácie, ktoré sa získali v rámci prípadných vyšetrovaní a prešetrovaní v sociálnych veciach;
6. fyzické alebo psychologické nátlaky alebo násilie páchané jedným rodičom na druhom rodičovi.

5 Ak rodičia uzatvoria dohodu týkajúcu sa rodičovských práv a povinností, aké formality musia dodržať, aby bola dohoda právne záväzná?

Rodičia sa môžu dohodnúť na všetkých opatreniach v záujme ich dieťaťa a môžu sami alebo s pomocou mediátora a/alebo svojich advokátov spísať rodičovskú dohodu.

Ďalej sa môžu obrátiť na sudcu pre rodinné záležitosti, aby im s cieľom vykonateľnosti schválil dohodu, ktorou si upravia podmienky výkonu rodičovských práv a povinností a stanoví príspevok na výživu a výchovu dieťaťa.

Sudca nemôže zmeniť dohodu. Sudca túto dohodu schváli, pokiaľ neskonštatuje, že dohoda dostatočne nechráni záujem dieťaťa alebo že súhlas rodičov nebol daný slobodne. Sudca môže rozhodnúť bez pojednávania.

V rámci rozvodu na základe vzájomného súhlasu môžu obidvaja rodičia a ich advokáti vo svojej dohode o rozvode stanoviť aj podmienky výkonu rodičovských práv a povinností. Túto dohodu podpisujú obidvaja manželia a ich advokáti po uplynutí lehoty najmenej 15 dní na premyslenie a táto dohoda sa ukladá medzi zápisnicami notára, čím sa stáva vykonateľnou.

Okrem prípadu rozvodu na základe vzájomného súhlasu manželov vo forme notárskej listiny uloženej medzi zápisnicami notára je tak potrebná intervencia sudcu, aby sa dohoda rodičov o podmienkach výkonu rodičovských práv a povinností stala vykonateľnou.

6 Ak rodičia nedospejú k dohode o rodičovských právach a povinnostiach, ako inak môžu tento problém mimosúdne riešiť?

Ak rodičia nedospejú k dohode a nechcú sa obrátiť na súd, môžu z vlastnej iniciatívy požiadať o mediáciu v manželských veciach.

Cieľom mediácie v manželských veciach je obnoviť komunikáciu medzi rodičmi, aby spolu dospeli k dohodám s ohľadom na potreby každého z nich, a najmä na potreby detí. Mediáciou sa vytvára prednostný priestor na prejav, ktorý má umožniť urovnať spor, nastoliť vzájomné porozumenie a dôveru, a tak nájsť konkrétne riešenia z hľadiska usporiadania rodinného života, ako aj z finančného hľadiska. Ak rodičia nedospejú k dohode, môžu sa obrátiť na súd, a ak dospejú k dohode, môžu ju predložiť sudcovi na schválenie alebo ju zahrnúť do dohody o rozvode na základe vzájomného súhlasu.

7 Ak pôjdu rodičia na súd, o akých záležitostiach týkajúcich sa dieťaťa môže sudca rozhodnúť?

Sudca pre rodinné záležitosti je príslušný rozhodnúť o výkone rodičovských práv a povinností.

Tento výkon rodičovských práv a povinností môže zveriť výlučne jednému z rodičov, alebo môže skonštatovať, že obidvaja rodičia vykonávajú rodičovské práva a povinnosti spoločne.

V prípade nezhody medzi rodičmi môže sudca povoliť jednému z nich, aby prijal individuálne rozhodnutie, ktoré by si v zásade žiadalo súhlas obidvoch rodičov, ako je napríklad rozhodnutie v súvislosti s odsťahovaním dieťaťa, zmenou školy či chirurgickou operáciou.

Sudca pre rodinné záležitosti môže aj zakázať, aby maloleté dieťa opustilo územie bez súhlasu obidvoch rodičov, najmä ak existuje riziko, že jeden z rodičov odíde s dieťaťom do cudziny bez úmyslu vrátiť sa späť v rozpore s právami druhého rodiča.

Na súd sa najčastejšie podáva návrh, aby sa stanovilo obvyklé bydlisko dieťaťa buď v mieste bydliska jedného z rodičov, alebo striedavo v mieste bydliska každého z nich. Ak sa obvyklé bydlisko dieťaťa stanoví v mieste bydliska jedného z rodičov, sudca stanoví aj právo styku a ubytovania alebo len právo styku počas dňa v prospech druhého rodiča.

V prípade ohrozenia dieťaťa sudca môže rozhodnúť, že rodič, ktorý je nositeľom práva styku, sa bude s dieťaťom stretávať v priestoroch určených na stretnutia, t. j. na neutrálnom mieste stretnutia pod dohľadom odborníkov. Spravidla ide o špeciálne zriadené miesto, kde sú sociálni pracovníci a psychológovia.

Sudca pre rodinné záležitosti má aj právomoc stanoviť príspevok na výživu a výchovu dieťaťa, ktorý má uhradiť ten rodič, ktorý sa nestará každý deň o dieťa. Ide najčastejšie o výživné, ktoré platí každý mesiac jeden rodič druhému rodičovi.

8 Ak súd rozhodne o tom, že dieťa zverí do starostlivosti iba jednému z rodičov, znamená to, že môže rozhodovať o všetkých záležitostiach týkajúcich sa dieťaťa bez toho, aby sa najskôr poradil s druhým rodičom?

Ak sudca stanoví obvyklé bydlisko dieťaťa u jedného z rodičov, druhý rodič naďalej vykonáva rodičovské práva a povinnosti spoločne s rodičom, ktorému bolo dieťa zverené do osobnej starostlivosti, a to aj vtedy ak si ho neberie do miesta svojho bydliska, pokiaľ sa nerozhodlo inak. Obidvaja rodičia musia naďalej spoločne prijímať všetky dôležité rozhodnutia. V prípade nezhody sa musia obrátiť na súd. Ak si to vyžaduje záujem dieťaťa, sudca môže zveriť výkon rodičovských práv a povinností jednému z rodičov. Možno tak rozhodnúť v prípade nespôsobilosti jedného z rodičov, jeho nezájmu, ak sa s ním nemožno spojiť alebo neustále marí právo, pokiaľ si záujem dieťaťa vyžaduje, aby sa rozhodnutia prijali rýchlo.

Rodič, ktorý je pozbavený výkonu rodičovských práv a povinností, si ponecháva právo dohľadu nad výchovou dieťaťa a musí byť informovaný o dôležitých otázkach, ktoré sa týkajú dieťaťa.

9 Ak súd rozhodne, že dieťa má byť zverené do opateri obidvoch rodičov, čo to znamená v praxi?

Pojem „starostlivosť o dieťa“ sa vypustil z francúzskeho rodinného práva v roku 1987.

Pojem „spoločná starostlivosť“ sa vo francúzskom práve môže vysvetliť buď v širšom slova zmysle ako spoločný výkon rodičovských práv a povinností, alebo v užšom slova zmysle ako stanovenie bydliska dieťaťa striedavo v mieste bydliska každého z rodičov (niekedy sa hovorí o striedavej starostlivosti, avšak tento pojem nie je správny z právneho hľadiska, treba používať pojem „striedavé bydlisko“).

V zásade rodičia vykonávajú rodičovské práva a povinnosti spoločne bez toho, aby o tom mal rozhodnúť súd. Zásada spoločného rodičovstva sa ustanovila francúzskymi právnymi predpismi. Znamená to, že každý z rodičov sa rovnako podieľa na živote dieťaťa a jeho výchove a poskytuje mu starostlivosť, ktorú každý deň potrebuje.

Spoločný výkon rodičovských práv a povinností znamená, že rodičia prijímajú spoločne všetky dôležité rozhodnutia, ktoré sa týkajú dieťaťa.

Rodičia si môžu dieťa zobrať k sebe striedavo každé dva týždne. V takom prípade sa musia ich bydliská nachádzať blízko a musia medzi sebou dobre komunikovať. Striedavé bydlisko neznamena nevyhnutne rovnomerné rozdelenie času.

Je bežné, že rodičia vykonávajú spoločne rodičovské práva a povinnosti, ale obvyklé bydlisko dieťaťa sa stanoví u jedného z rodičov s právom styku a ubytovania v prospech druhého rodiča.

10 Na ktorý súd alebo orgán sa mám obrátiť, ak chcem podať žiadosť o priznanie rodičovských práv a povinností? Aké postupy musím dodržať a aké dokumenty je potrebné k žiadosti pripojiť?

Sudca pre rodinné záležitosti je príslušný rozhodovať o výkone rodičovských práv a povinností. Môžu sa naň obrátiť účastníci spoločne alebo len jeden účastník na základe jednoduchého návrhu poslaného kancelárii súdu, alebo na základe predvolania súdnym vykonávateľom.

Konanie má ústnu formu a zastupovanie advokátom nie je povinné. Účastníci majú právo na pomoc advokáta alebo jeho zastupovanie.

V návrhu sa musí uviesť priezvisko, meno a adresa účastníkov alebo prípadne posledná známa adresa odporcu. V návrhu sa uvedie predmet návrhu a stručné zhrnutie jeho dôvodov. Uvedie sa v ňom dátum a podpis osoby, ktorá ho podáva, alebo advokáta tejto osoby.

Rodič, ktorý sa obracia na súd, musí predložiť:

– úplnú kópiu rodného listu každého dieťaťa, ktorého sa týka jeho žiadosť,

- prípadne predchádzajúce súdne rozhodnutia,
- kópiu svojho dokladu totožnosti,
- potvrdenie o svojom bydlisku (potvrdenie o úhrade nájomného, faktúru za elektrinu ...)

a podľa charakteru jeho žiadosti: kópiu svojho posledného výmeru dane, svojho posledného daňového priznania, svojich posledných troch výplatných listín, potvrdenia o poberaných sociálnych dávkach atď.

Otázka podmienok výkonu rodičovských práv a povinností sa môže riešiť aj v rámci rozvodu. Pokiaľ ide o rozvod na základe vzájomného súhlasu manželov, treba, aby sa rodičia zhodli na všetkom. Každý z nich musí mať advokáta. Po lehote na rozmyslenie sa dohoda o rozvode uloží medzi zápisnice notára, čím sa stáva vykonateľnou. Ak sa požaduje výsluch dieťaťa, rozvod sa stáva súdnym konaním a dieťa vypočuje sudca alebo ním ustanovená osoba.

Ďalšie rozvody manželov vyhlasuje sudca. Zastúpenie advokátom je povinné.

Maloletá osoba, ktorá má rozlišovacie schopnosti, môže byť vypočutá vo všetkých prípadoch.

11 Aký postup sa uplatňuje v týchto prípadoch? Je k dispozícii mimoriadne konanie v naliehavých prípadoch?

V prípade podania návrhu kancelária súdu do pätnástich dní po jeho podaní predvolá odporcu doporučeným listom s doručenkou na pojednávanie.

Ak sa však v návrhu uvádza, že adresa odporcu je posledná známa adresa, kancelária súdu vyzve navrhovateľa, aby sa postupovalo formou doručovania.

Kancelária súdu oznámi žiadateľovi prostredníctvom akýchkoľvek prostriedkov miesto, deň a hodinu pojednávania.

Sudca pre rodinné záležitosti môže rozhodnúť o výkone rodičovských práv a povinností aj v rámci konania o rozvod manželstva (pozri rozvod).

V naliehavom prípade sudca pre rodinné záležitosti vykonáva funkcie sudcu rozhodujúceho o nariadení predbežných opatrení. Možno sa naňho obrátiť v rámci skráteného konania na základe súdneho predvolania. Počas pojednávania vedie prípad kontradiktórne a vydá rozhodnutie vo forme uznesenia, ktoré v podstate nemá účinok *res judicata*. Konanie o nariadení predbežného opatrenia umožňuje požiadať, aby sudca rýchlo prijal predbežné opatrenia pred tým, než sa prijme rozhodnutie vo veci samej. Návrh na nariadenie predbežného opatrenia tak umožňuje chrániť jeho práva.

Sudca pre rodinné záležitosti môže v konaní o nariadení predbežného opatrenia nariadiť všetky opatrenia, proti ktorým nie je vznesená žiadna vážna námietka alebo ktorými sa odôvodňuje existencia sporu. Keďže ide len o predbežné opatrenia, toto konanie sa používa zriedkavo.

V riadne odôvodnených naliehavých prípadoch môže sudca pre rodinné záležitosti, rozhodujúci na základe návrhu, v čo najkratšom čase povoliť predvolanie na pojednávanie v určený deň. V takomto prípade sudca rozhodne vo veci samej, avšak lehoty sú kratšie. Tento spôsob sa používa veľmi často.

Na sudcu pre rodinné záležitosti sa možno obrátiť aj v skrátenom súdnom konaní vo veci samej v prípadoch stanovených zákonom (v rodinných veciach sa takéto konanie týka neoprávnených premiestnení dieťaťa). Dané osoby sa naňho obrátia na základe súdneho predvolania a sudca urýchlene vydá rozhodnutie vo veci samej. V takomto prípade netreba preukázať naliehavosť prípadu. Samotný charakter konania si vyžaduje rýchlo stanoviť dátum.

V prípade manželského násillia sa možno na sudcu pre rodinné záležitosti obrátiť v naliehavom prípade na základe článku 515-9 a nasl. Občianskeho zákonníka, aby vydal uznesenie o ochrannom opatrení. Sudca pre rodinné záležitosti tak musí vydať svoje rozhodnutie do šiestich dní od stanovenia dátumu pojednávania (zákon z 28. decembra 2019). Cieľom tohto ochranného opatrenia je chrániť pred manželmi alebo bývalými manželmi obeť fyzického alebo psychického násillia, pričom sa umožní zakázať akékoľvek kontakty medzi nimi a ak je to potrebné, aj kontakty medzi násilným manželom alebo bývalým manželom a deťmi. V rámci uznesenia o ochrannom opatrení sudca stanoví aj opatrenia týkajúce sa výkonu rodičovských práv a povinností voči deťom. Sudca môže najmä rozhodnúť o zverení výlučného výkonu rodičovských práv a povinností rodičovi, ktorý je obeťou násillia, o zbavení násilného rodiča práva styku a ubytovania, alebo o stanovení obmedzeného práva styku voči takémuto rodičovi v priestoroch určených na stretnutia.

11 Aký postup sa uplatňuje v týchto prípadoch? Je k dispozícii mimoriadne konanie v naliehavých prípadoch?

Súdne trovy (odmeny advokáta, poplatky súdneho vykonávateľa, vyšetrovanie v sociálnych veciach atď.) môže uhradiť francúzsky štát. Právna pomoc sa poskytuje oprávnenému účastníkovi v závislosti od výšky finančných prostriedkov. Môže pokrývať všetky súdne trovy alebo len ich časť podľa príjmov navrhovateľa a počtu nezaopatrených osôb v jeho starostlivosti. Žiadosť sa musí podať v kancelárii pre právnu pomoc na súde, ktorý rozhoduje vo veci.

13 Je možné odvolať sa proti rozhodnutiu o rodičovských právach a povinnostiach?

Proti rozsudkom sudcu pre rodinné záležitosti možno podať odvolanie do jedného mesiaca s výnimkou rozsudkov vynesenej na základe článku 481-1 Občianskeho súdneho poriadku (skrátené konanie vo veci samej v prípade neoprávnených premiestnení), proti ktorým možno podať odvolanie do 15 dní. Proti uzneseniam sudcu pre rodinné záležitosti možno podať odvolanie do pätnástich dní (nariadenie predbežného opatrenia, uznesenie o ochrannom opatrení).

Odvolaie konanie má písomnú formu a zastúpenie advokátom je povinné. Prebieha na odvolacom súde.

14 Niekedy môže byť nevyhnutné obrátiť sa kvôli výkonu rozhodnutia o rodičovských právach a povinnostiach na súd alebo iný orgán. Aké postupy sa v takýchto prípadoch uplatňujú?

Rozhodnutia sudcu pre rodinné záležitosti týkajúce sa výkonu rodičovských práv a povinností sú predbežne automaticky vykonateľné.

V prípade neplnenia rozhodnutia sudcu pre rodinné záležitosti týkajúceho sa výkonu rodičovských práv a povinností, napríklad ak má jeden z rodičov právo styku a ubytovania a druhý rodič mu bráni vo výkone tohto práva, sa môže podať žaloba prokurátorovi republiky pri súde v mieste bydliska dieťaťa. Ak jeden z rodičov bráni vo výkone práva styku a ubytovania druhého rodiča, spácha trestný čin nezastupovania maloletého dieťaťa, za ktorý sa ukladá trest odňatia slobody a pokuta 15 000 EUR.

Sudca pre rodinné záležitosti môže doplniť vydané opatrenia pokutou. Môže tiež z úradnej moci nariadiť pokutu na zabezpečenie výkonu svojho rozhodnutia. Ak na základe okolností vznikne potreba, sudca môže doplniť pokutou rozhodnutie vydané iným sudcom, ako aj dohodu rodičov uvedenú v dohode o rozvode manželstva na základe vzájomného súhlasu.

Sudca pre rodinné záležitosti môže rodičovi, ktorý úmyselne vytvára vážnu alebo opätovnú prekážku pri výkone rozhodnutia, dohody o rozvode manželov na základe vzájomného súhlasu, ktorá má formu súkromnoprávnej listiny podpísanej advokátmi a uloženej medzi zápisnicami notára, alebo schválenej dohody, ktorou sa upravujú podmienky výkonu rodičovských práv a povinností, uložiť aj občianskoprávnu pokutu vo výške, ktorá nemôže prekročiť 10 000 EUR.

Napokon, na žiadosť sudcu pre rodinné záležitosti alebo zainteresovaného rodiča môže prokurátor republiky výnimočne žiadať orgán presadzovania práva o súčinnosť s cieľom zabezpečiť výkon súdneho rozhodnutia, dohody o rozvode manželstva na základe vzájomného súhlasu alebo schválenej dohody, v ktorej sa stanovujú podmienky výkonu rodičovských práv a povinností, napríklad právo styku a ubytovania.

V závislosti od prípadu sa teda treba obrátiť na prokurátora republiky alebo na sudcu pre rodinné záležitosti, ktorý vydal rozhodnutie.

15 Čo musím urobiť, aby bolo rozhodnutie o rodičovských právach a povinnostiach vydané súdom v inom členskom štáte uznané a vykonané v tomto členskom štáte?

Rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností vydané súdom členského štátu sú vo Francúzsku uznané a vykonateľné bez toho, aby sa vyžadovalo konanie o vyhlásenie vykonateľnosti.

Okamžitá vykonateľnosť sa však nevzťahuje na všetky rozhodnutia o rodičovských právach a povinnostiach, ale len na rozhodnutia týkajúce sa práva styku a rozhodnutia týkajúce sa návratu dieťaťa. Treba predložiť potvrdenia stanovené v nariadení Brusel IIa. Pokiaľ ide o ďalšie rozhodnutia týkajúce sa rodičovských práv a povinností, treba mať vyhlásenie vykonateľnosti priznané na základe príslušného potvrdenia.

Návrhy na uznanie alebo konštatovanie vykonateľnosti cudzích vykonateľných titulov na území republiky podľa nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností sa vo Francúzsku predkladajú predsedovi všeobecného súdu alebo jeho zástupcovi (článok 509-2 Občianskeho súdneho poriadku). Na návrhy predkladané sudcovi sa nevzťahuje povinné zastúpenie advokátom.

16 Na ktorý súd v tomto členskom štáte sa mám obrátiť, ak chcem namietať proti uznaniu rozhodnutia o rodičovských právach a povinnostiach, ktoré vydal súd v inom členskom štáte? Aký postup sa uplatňuje v týchto prípadoch?

Podľa článku 21 ods. 3 nariadenia môže každý zainteresovaný účastník navrhnúť „vydanie rozhodnutia o uznaní alebo neuznaní rozsudku“.

Vo Francúzsku sa musí návrh na účely vydania rozhodnutia o neuznaní rozsudku o výkone rodičovských práv a povinností, ktorý vydal súd inej krajiny Európskej únie, predložiť predsedovi všeobecného súdu alebo jeho zástupcovi.

Návrh sa môže prijať len z týchto dôvodov:

- nesúlad so základným verejným poriadkom dožiadaného členského štátu s ohľadom na lepšie záujmy dieťaťa;
- neexistencia výsluchu dieťaťa za predpokladu, že výsluch tvorí súčasť základných pravidiel konania v dožiadanom členskom štáte; nedodržanie práv na obhajobu;
- prekážka pri výkone rodičovských práv a povinností;
- nezlučiteľnosť s rozhodnutím, ktoré sa vydalo neskôr buď v dožiadanom štáte, alebo inom členskom štáte alebo treťom štáte, pokiaľ toto rozhodnutie spĺňa potrebné podmienky na jeho uznanie v dožiadanom štáte;
- nedodržanie postupu umiestnenia do starostlivosti.

Proti rozhodnutiu predsedu všeobecného súdu sa môže podať odvolanie.

17 Ktorý právny poriadok uplatňuje súd v konaní o rodičovských právach a povinnostiach, ak dieťa alebo účastníci konania nežijú v tomto členskom štáte alebo majú odlišnú štátnu príslušnosť?

Ak existuje cezhraničný prvok (bydlisko jedného z účastníkov alebo dieťaťa v cudzine, cudzia štátna príslušnosť), treba v prvom rade určiť, či je francúzsky súd príslušný rozhodovať.

O príslušnosti francúzskeho súdu

Z článku 8 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 vyplýva, že ak sa obvyklé bydlisko dieťaťa nachádza vo Francúzsku, francúzsky súd je príslušný rozhodovať o žiadostiach týkajúcich sa rodičovských práv a povinností.

Z článku 12 ods. 1 tohto nariadenia vyplýva, že ak je francúzsky súd príslušný rozhodovať o žiadosti o rozvod manželov, bude príslušný rozhodovať aj o žiadostiach týkajúcich sa rodičovských práv a povinností, pokiaľ manželia vykonávajú spoločne rodičovské práva a povinnosti a ak výslovne súhlasili s príslušnosťou francúzskeho súdu a s tým, že táto príslušnosť je v najlepšom záujme dieťaťa.

Podľa článku 12 ods. 3 vyššie uvedeného nariadenia sú súdy členského štátu tiež príslušné rozhodovať o rodičovských právach a povinnostiach v iných konaniach, ako sú konania uvedené v odseku 1, ak má dieťa úzky vzťah s týmto členským štátom najmä z dôvodu, že jeden z nositeľov rodičovských práv a povinností tam má svoje obvyklé bydlisko, alebo že je dieťa štátnym príslušníkom tohto členského štátu a príslušnosť týchto súdov bola výslovne alebo akýmkoľvek iným jednoznačným spôsobom odsúhlasená všetkými účastníkmi konania v deň začatia konania, pričom príslušnosť súdu je v najlepšom záujme dieťaťa.

Môže dôjsť aj k predĺženiu príslušnosti súdu v mieste bývalého obvyklého bydliska dieťaťa v prípade, že sa dieťa presťahovalo do iného členského štátu pred menej ako tromi mesiacmi, a ak sa spor týka zmeny práva styku.

Napokon z článku 13 nariadenia Rady č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 vyplýva, že ak nemožno stanoviť obvyklé bydlisko dieťaťa a ak nemožno určiť príslušnosť súdu na základe článku 12, francúzsky súd bude príslušný rozhodovať, ak sa dieťa nachádza na francúzskom území a ak nemožno stanoviť jeho obvyklé bydlisko (utečenecké alebo vysídlené deti).

V niektorých prípadoch sa môže uplatniť aj iný medzinárodný dohovor alebo francúzske medzinárodné právo súkromné, aby sa mohla uznať príslušnosť francúzskeho súdu.

O rozhodnom práve

V tejto veci Francúzsko uplatňuje článok 15 Haagskeho dohovoru z 19. októbra 1996 o právomoci, rozhodnom práve a uznávaní a výkone rozhodnutí o ochrane detí. Okrem prípadov stanovených v dohovore tak sudca príslušný rozhodovať o rodičovských právach a povinnostiach uplatňuje svoje právne predpisy.

Ak je teda francúzsky sudca príslušný rozhodovať o rodičovských právach a povinnostiach, uplatní francúzske právne predpisy (právny poriadok konajúceho súdu).

Výnimočne uplatní právne predpisy, ktoré predstavujú úzky vzťah s danou situáciou, ak si to vyžiada ochrana maloletého.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Privítame vašu [spätnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 10/08/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.